

แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
กลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

**The Guidelines Developing Student Caring and Support System Administration of Chedi
Luang – Tha Ko School Network, Mae Suai District,
Chiang Rai Province**

ประภาวรินทร์ วิเชียรสรรค์ Praphawarin Wichiansan¹

ไพโรภ รัตนชูวงษ์ Pairop Rattanachuwong²

ประเวศ เวชชะ Prawet Wetcha³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หากพจนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยใช้การวิจัยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research)

ผลวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานทางการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงรายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย คือนักเรียนและผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม ภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย คือ ควรมีการประชุมวางแผนและกำกับ ติดตาม ประเมินผลให้กับผู้เกี่ยวข้องทราบ แนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย แบ่งออกเป็นแนวทางที่ควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาตามกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนาการบริหารจัดการ, ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

¹ นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (2563)

Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (2020).

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก)
Lecturer in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Advisor)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม)
Associate Professor in Master of Education (Educational Administration) Faculty of Education. Chiang Rai Rajabhat University. (Co Advisor)

ABSTRACT

The objectives of this study were; 1) to examine the operation circumstance of the student support system administration operation. 2) To study the important factors affecting the management of the student support system. To find out the future picture of the management of the student support system. To present guidelines for the management of the student support system of Chedi Luang-Tha Ko School Group, Mae Suai District, Chiang Rai Province. to be more efficient. By using Quantitative Method, Qualitative Method and Participatory Action Research. The results showed that ; 1) The student caring and support system administration of Chedi Luang – Tha Ko school network, Mae Suai District, Chiang Rai, in overall, was rated at the high level in all aspects. 2) Important factors affecting the management of the student support system of Chedi Luang-Tha Ko School Group, Mae Suai District, Chiang Rai Province The overall picture is students. and parents do not cooperate in activities. 3) The outlook for the management of the student support system of Chedi Luang-Tha Ko School Group, Mae Suai District, Chiang Rai Province, in general is that there should be a planning meeting and supervision. Follow up assessments to those involved. 4) The guidelines developing student caring and support system administration of Chedi Luang – Tha Ko school network, Mae Suai District, Chiang Rai Province were suggested to follow the quality cycle framework underlying PDCA model.

Keyword: Development Guidelines of Administration and Management, Student Caring and Support System

บทนำ

ในปัจจุบันการศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาคนให้มีความเจริญงอกงามก้าวหน้า ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม วัฒนธรรมและสติปัญญา โรงเรียนหรือสถานศึกษาจึงมีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบ ในการดูแลช่วยเหลืออบรมสั่งสอน ฝึกฝน จัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้เจริญเติบโตเป็นบุคคลที่ สมบูรณ์แบบสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ จึงต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิด และการ จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและ วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขในสภาพของสังคม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเด็กและเยาวชนใน ยุคปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่ได้รับผลกระทบจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การแข่งขันกันด้านเศรษฐกิจ ความก้าวหน้าของวิทยาการใหม่ ๆ และสภาพแวดล้อมที่ไม่สร้างสรรค์ในสังคม ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์และ ปัญหาต่าง ๆ ตามมา เช่น ไม่ชอบมาโรงเรียน ไม่เคารพกฎระเบียบของโรงเรียน ดิดสิ่งเสพติด พฤติกรรมก้าวร้าว เครียด ภาวะซึมเศร้า ชู้สาว ชอบมั่วสุมกันเป็นกลุ่ม ให้ความสำคัญกับวัตถุมากกว่าความมีคุณธรรม เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้เป็นผลมา จากปัจจัยเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดกับเด็กและเยาวชน จึงเป็นปัญหาเร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานต่างให้ความสำคัญ เป็นอย่างยิ่ง และทาง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ ผู้เรียนให้มีความสมบูรณ์พร้อมอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา ความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนมีทักษะในการดำรงชีวิต จึงได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรม สุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ที่ได้จัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 ซึ่งผลการดำเนินงานที่ ผ่านมาประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีในโรงเรียนที่ดำเนินงานอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ดังนั้นทุกโรงเรียนในฐานะที่เป็น หน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิตผู้เรียนและแก้วิกฤตสังคม จึงควรนำระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนมาประยุกต์ใช้และพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

กลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีสภาพบริบทประสบปัญหาการดำเนินงานระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหลายด้าน ได้แก่ ภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบมากเกินไป จำนวนครูไม่เพียงพอต่อการดูแล นักเรียน(ข้อมูลจากบุคลากรของโรงเรียนบ้านแม่ตาแมว, 2564) อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาได้อย่างทั่วถึง โดยมีผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้องนั้นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จากข้อมูลทำให้ทราบว่ามีความ ต้องการที่จะให้ครูทุกคนในโรงเรียนเห็นความสำคัญถึงปัญหาของนักเรียนทุกคน และสามารถดำเนินการตามความมุ่งหวัง ดังกล่าว ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนและดำเนินกิจกรรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อมุ่งเพิ่ม คุณภาพของนักเรียน และแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน อันจะส่งผลให้เกิดปัญหาสังคมในอนาคตได้ซึ่งได้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพุทธศักราช 2545 หมวดที่ 1 บททั่วไป มาตรา 6 กล่าวถึง จุดมุ่งหมายและหลักการว่าจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องดำเนินการ อย่างต่อเนื่องให้เป็นระบบ เพื่อให้ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ผู้ศึกษาซึ่งปัจจุบัน ได้มีหน้าที่รับผิดชอบเป็นครูที่ปรึกษา เป็นครูฝ่ายกิจการของโรงเรียนและเลขานุการงานฝ่ายปกครอง จึงมีความสนใจศึกษา สภาพปัญหา และความพึงพอใจในการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์ หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เพื่อหาแนวทางพัฒนาการบริหารจัดการงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดย ใช้วงจร PDCA ให้มีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เพื่อให้เป็นประ โยชน์ต่อการปรับปรุงการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งสามารถนำไปใช้ แก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
2. เพื่อศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์ หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
3. เพื่อหาภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอ แม่สรวย จังหวัดเชียงราย
4. เพื่อนำเสนอแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการศึกษา

1. ด้านความรู้ ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้ข้อมูลสภาพ ปัญหา ความพึงพอใจในการดำเนินงานการบริหารจัดการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และแนวทางที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักวิธีการศึกษา สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหาร จัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

2. ด้านการนำไปใช้ ผลการศึกษาในครั้งนี้ จะนำไปสู่การสร้างเสริมทักษะการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ในการดำเนินการศึกษานี้ใช้กลุ่มประชากรในการศึกษาที่ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ และครูบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ปฏิบัติหน้าที่ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 187 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ดังนี้

1.1. ศึกษาสภาพการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้ออำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งหมดจำนวน 66 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 14 คน และครูผู้สอน จำนวน 52 คน

1.2. ศึกษาเหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งหมดจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน

1.3. ศึกษาสภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้ออำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งหมดจำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน

1.4. ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้ออำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เป็นกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ทั้งหมดจำนวน 5 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 2 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 1 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผู้ศึกษาได้อาศัยหลักการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกระบวนการดำเนินงานของระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนที่มี 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมนักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. การส่งต่อหลักบริหารงานวงจร PDCA ที่มีกระบวนการดำเนินงาน 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. การวางแผน (Plan) 2. การปฏิบัติตามแผน (Do) 3. การตรวจสอบ (Check) 4. การปรับปรุง (Act)

3. ขอบเขตด้านสถานที่ การศึกษานี้ดำเนินการศึกษา ณ โรงเรียนในกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีทั้งหมด 14 โรงเรียน

4. ขอบเขตด้านเวลา การศึกษานี้ดำเนินการศึกษาในระยะเวลาปีการศึกษา 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย อยู่ในระดับใด วิธีการวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Method) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมาย

ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 14 คน และครูผู้สอน จำนวน 52 คน นำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ขั้นตอนที่ 2 เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีอะไรบ้าง วิธีการวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 3 คน นำข้อมูลที่บันทึกในแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและก้างปลา

ขั้นตอนที่ 3 ภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ควรเป็นอย่างไร วิธีการวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วยผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 3 คน นำข้อมูลที่บันทึกในแบบสัมภาษณ์วิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

ขั้นตอนที่ 4 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ควรเป็นอย่างไร วิธีการวิจัยในขั้นตอนนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมายประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียน จำนวน 2 คน ศิษยานุเทศก์ จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 1 คน วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญ สรุปเนื้อหาเชิงบรรยาย (Content Analysis) แล้วสังเคราะห์เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางการบริหาร

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านส่งเสริมนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาและด้านการส่งต่อ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูที่ปรึกษามีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ปรึกษาครูเป็นการส่วนตัวเมื่อมีปัญหาเป็นอันดับแรก รองลงมาคือครูที่ปรึกษามีการบันทึกการเยี่ยมบ้านนักเรียนเป็นประจำทุกปีการศึกษา และคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบเป็นอันดับสุดท้าย

1.2 สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลด้านครอบครัวจากการเยี่ยมบ้านนักเรียนช่วยในการคัดกรองนักเรียนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือครูที่ปรึกษามีการรักษาข้อมูลที่เป็นความลับของนักเรียน และ โรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณในการจัดเก็บข้อมูลการคัดกรองนักเรียนเป็นอันดับสุดท้าย

1.3 สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการจัด

กิจกรรมเสริมสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนเป็นอันดับแรก รองลงมาคือครูที่ปรึกษามีการกำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนผ่านฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน และโรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณในการส่งเสริมนักเรียน เป็นอันดับสุดท้าย

1.4 สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวมีการประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน โดยเฉพาะ และโรงเรียนมีการสนับสนุนงบประมาณในการป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียน เป็นอันดับสุดท้าย

1.5 สภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีการปรับปรุงพัฒนาสารสนเทศด้านการส่งต่อนักเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอเป็นอันดับแรก รองลงมาคือครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวมีการรายงานความก้าวหน้าในการช่วยเหลือนักเรียนผ่านฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน และครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหากแก่การช่วยเหลือต่อครูแนะแนว มีค่ามาก เป็นอันดับสุดท้าย

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

2.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารขาดการกำกับติดตามผลการดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ครูที่ปรึกษาบางคนไม่ให้ความร่วมมือและละเลยการทำงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และขาดการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองในการเก็บข้อมูล

2.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน การดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียน (แบบประเมินนักเรียน : SDQ) การแปลผลข้อมูลขัดแย้งกันและข้อความขาดความชัดเจน ส่งผลให้ข้อมูลมีความคลาดเคลื่อนกับพฤติกรรมของนักเรียน เนื่องจากการจัดเก็บข้อมูลด้านการคัดกรองนักเรียน ยังไม่มีการประมวลข้อมูลอย่างเป็นระบบ และครูที่ปรึกษาไม่ทราบวิธีการประมวลผลการ คัดกรองนักเรียน มีการเปลี่ยนครูที่ปรึกษาทุกปี จึงทำให้ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงานระบบ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ครูไม่เพียงพอต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเท่าที่ควร ประกอบกับการเป็นครูที่ปรึกษาและครูมีภาระงานที่นอกเหนือจากการสอนหนังสือและภาระงานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากกลุ่มงานต่าง ๆ ส่งผลให้ครูที่ปรึกษามีภาระงานมากขึ้น ทำให้การส่งเสริมนักเรียนยังไม่สมบูรณ์เท่าที่ควร

2.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูไม่สามารถติดตาม ดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง และยังขาดการมีส่วนร่วมภายในโรงเรียน ไม่มีการบันทึกข้อมูลในด้านของพฤติกรรมนักเรียน ขาดความเข้าใจและปล่อยปะละเลยทำให้การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่ครบตามขั้นตอนและวัตถุประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.5 ด้านการส่งต่อ ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น หรือครูแนะแนวขาดความเข้มงวดในการกำกับติดตามในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และไม่มีความชัดเจนของข้อมูลในด้านการประสานงาน ส่วนการส่งต่อนักเรียนมีเฉพาะภายในสถานศึกษา ซึ่งมีวิธีการส่งต่อนักเรียนยังไม่มีความชัดเจนของข้อมูล และการส่งกลับข้อมูลให้กับครูที่ปรึกษา เพื่อบันทึกข้อมูลการส่งต่ออย่างเป็นระบบ ทำให้ข้อมูลเอกสารหลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรไม่ครบสมบูรณ์

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ผลการหาสภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียน เจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษาควรศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนให้เป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือคือสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สัมภาษณ์นักเรียนและเพื่อน การเยี่ยมบ้าน นักเรียน สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ชุมชน ศึกษาและบันทึกแบบประเมินพฤติกรรม(SDQ) จัดทำระเบียบ ประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และควรมีบุคลากรที่รับผิดชอบโดยตรงในการจัดระบบ นำข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่ได้บันทึกข้อมูลพฤติกรรมต่าง ๆ และจัดการประชุมชี้แจงกับผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ครูที่ปรึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือประเมินพฤติกรรมนักเรียน ร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมือ อื่น ๆ จากนั้นมีการจัดกลุ่มนักเรียนตามแบบคัดกรองโดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยทุกคนได้เสนอแนวทางให้นักเรียนที่ได้รับการคัดกรองมีการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา มีข้อมูลการคัดกรองสมบูรณ์และต่อเนื่องและได้รับการช่วยเหลือแก้ไขด้วยวิธีการที่เหมาะสม

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน ควรให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อกำหนดเรื่องและกิจกรรมโฮมรูมตามสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน/ผู้ปกครอง ได้ร่วมกันออกแบบกิจกรรมที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามกำหนดการและรายงานผลการพัฒนาของนักเรียน มีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) และกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระกิจกรรมบูรณาการหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสม สร้างสรรค์ สังคม ในการส่งเสริมนักเรียนนั้น ควรเพิ่มกิจกรรมพัฒนาอัจฉริยภาพของนักเรียนที่มีความโดดเด่น ทั้งด้านกีฬา วิชาการ และส่งเสริมทักษะอาชีพ เพื่อให้ นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้ในอนาคตต่อไป

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ครูที่ปรึกษาต้องให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น สอดส่องดูแลให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยจากสภาวะวิกฤต มีการสร้างเครือข่ายและขยายเครือข่ายกับ ผู้ปกครองในการช่วยเหลือ ค้ำครองนักเรียน กำกับ ติดตาม ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการพิทักษ์และคุ้มครอง สิทธิเด็ก มีการจัดกิจกรรมสำหรับป้องกันแก้ไขปัญหา นักเรียน ได้แก่ กิจกรรมในห้องเรียน กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมซ่อมเสริม กิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน การเข้าค่ายคุณธรรมจริยธรรม เป็นต้น และมีการกำกับติดตามผลการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีแบบบันทึกที่กำหนดกรอบแนวทางอย่างชัดเจน รายงานผลต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3.5 ด้านการส่งต่อ ครูที่ปรึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึก การส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป เช่น ครูแนะแนว ฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นการส่งต่อ ภายใน คณะกรรมการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา บันทึกการส่งนักเรียนไปยัง ผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายกิจการนักเรียน แล้วสรุปรายงานผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ติดตามประเมินผล ให้รายงานการดูแลผู้เรียนจนมีสภาพปกติ ครูที่ปรึกษาและคณะกรรมการระบบการดูแล มีการช่วยเหลือประเมินทบทวน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสลับช่วงชั้นกัน บันทึกรายงานผลการประเมินกระบวนการต่าง ๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินความพึงพอใจของครู ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เขียนรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดทำออกมาเป็นรูปเล่มในรูปแบบที่กำหนดร่วมกัน และบันทึกเสนอต่อผู้บริหารพิจารณา

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียน เจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

1. ผู้บริหารควรดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลประจำปี และการจัดหาทุนสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

2. ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ครูที่ปรึกษาจัดทำข้อมูลนักเรียนให้เป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรม(SDQ) จัดทำระเบียบ ประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและถือปฏิบัติด้วยความเสมอภาค

3. ผู้บริหารควรให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ในการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล กำกับ ติดตาม ตรวจสอบ

4. ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ครูที่ปรึกษาจัดทำข้อมูลนักเรียนให้เป็นรายบุคคล โดยใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรม(SDQ) จัดทำระเบียบ ประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและถือปฏิบัติด้วยความเสมอภาค

2. การคัดกรองนักเรียน

1. ผู้บริหารควรประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการวางแผนการคัดกรองนักเรียนร่วมกัน และวางแผนในการจัดหาทุนสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

2. ผู้บริหารควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลที่จะช่วยในการคัดกรองนักเรียน โดยเฉพาะนักเรียนที่เป็นกลุ่มเสี่ยงด้านยาเสพติดและด้านการใช้ความรุนแรง และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาให้ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขด้วยวิธีการที่เหมาะสม

3. ผู้บริหารควรให้ครูที่ปรึกษาประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ โดยให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ

4. ผู้บริหารควรมีกำกับ นิเทศ ติดตามด้านการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ครูที่ปรึกษารายงานผลสรุป และประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

3. การส่งเสริมนักเรียน

1. ผู้บริหารควรดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมการจัดทำแผนปฏิบัติ

งานหรือโครงการสำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม และวางแผนในการจัดหาทุนสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

2. ผู้บริหารควรสร้างแรงจูงใจให้ครูประจำชั้นจัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปีการศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงระดับที่พอเหมาะกับความสามารถของเด็กแต่ละคนและให้จัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน ตามกรอบแนวคิดการขับเคลื่อนจุดเน้นนโยบาย “CR2Q-Ed Model” ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

3. ควรให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานผลการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลต่อหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา และให้คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลแผนงาน โครงการที่ได้ดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน

4. ผู้บริหารควรให้ครูที่ปรึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนในการกำกับ นิเทศ ติดตาม และให้คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสรุป รายงาน และประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ

4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา

1. ผู้บริหารควรประชุมหารือกับคณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดหาทุนสนับสนุนในการจัดทำแผนปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียนประจำปี

2. ผู้บริหารควรให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหาสำหรับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาหรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยมีการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง เพื่อให้นักเรียนได้รับทราบและนำไปแก้ไขปรับปรุง รวมถึงให้ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

3. ผู้บริหารควรให้คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินการกำกับติดตามผลการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีแบบบันทึกที่กำหนดกรอบแนวทางอย่างชัดเจน รายงานผลต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องผ่านฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน

4. ผู้บริหารควรกำกับ นิเทศ ติดตามผลการแก้ปัญหากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม มีแบบบันทึกที่กำหนดกรอบแนวทางอย่างชัดเจน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการแก้ไขปัญหาและติดตามนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5. การส่งต่อ

1. ผู้บริหารควรประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมการจัดทำแผนในการจัดทำแผนปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูลการส่งต่อนักเรียนประจำปีและวางแผนในการจัดหาทุนสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน

2. ผู้บริหารควรจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการระดมความคิดเห็นในการส่งต่อนักเรียนเพื่อความชัดเจนของข้อมูลและบันทึกข้อมูลการส่งต่ออย่างเป็นระบบ และมีการรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป และส่งต่อภายในสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาที่ยากแก่การช่วยเหลือต่อครูฝ่ายปกครอง

3. ผู้บริหารควรดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และคณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนบันทึกรายงานผลการประเมินกระบวนการต่าง ๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินความพึงพอใจของครู ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เขียนรายงานผลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดทำออกมาเป็นรูปเล่มในรูปแบบที่กำหนดร่วมกัน และบันทึกเสนอต่อผู้บริหารพิจารณา

4. ผู้บริหารควรให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการประเมินผลด้านการส่งต่อนักเรียน และมีการรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายกิจการนักเรียน แล้วสรุปรายงานผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ติดตามประเมินผล ให้รายงานการดูแลผู้เรียนจนมีสภาพปกติ

อภิปรายผล

1. สภาพการดำเนินงานบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ คำภักดี(2553 : 112) ศึกษาเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า มีการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ รวมทั้งมีคุณธรรม จริยธรรม และมีวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง

2. เหตุปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มี 5 ด้านคือ 1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) ด้านการคัดกรองนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมนักเรียน 4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา 5) ด้านการส่งต่อ ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน เนื่องจากปัจจัยความสำเร็จและการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่จัดให้มีในโรงเรียนประถมศึกษา ตรงกับสภาพปัญหาความต้องการของนักเรียน ซึ่งจำแนกเป็นกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงกลุ่มมีปัญหา ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาการเรียนรู้ปัญหาส่วนตัวของนักเรียนที่ได้รับความช่วยเหลือแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพตามเป้าหมาย การจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประดับ บุญธรรม (2551: 52) พบว่าการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องมีการดำเนินงานตามแผนมีการวิเคราะห์ปัญหาให้ความรู้แก่บุคลากร มีการตรวจสอบติดตามประเมินผลความร่วมมือระหว่างคณะครูนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน สอดคล้องกับผลการวิจัยของทิพวรรณ สุขใจรุ่งวัฒนาและธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ (2553: 126-141) พบว่า การสนับสนุนของครอบครัว เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนที่ดีของนักเรียน

3. การหาภาพอนาคตการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่ม โรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

3.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ครูที่ปรึกษาควรศึกษาและจัดทำข้อมูลนักเรียนให้เป็นรายบุคคลโดยใช้เครื่องมือคือสังเกตพฤติกรรมนักเรียน สัมภาษณ์นักเรียนและเพื่อน การเยี่ยมบ้าน นักเรียน สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ชุมชน ศึกษาและบันทึกแบบประเมินพฤติกรรม(SDQ) จัดทำระเบียบ ประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยทุกคนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน และนำข้อมูล แลกเปลี่ยนพูดคุยกับ การรับรู้ข้อมูลพฤติกรรมของนักเรียนเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งครูที่ปรึกษาและผู้ปกครอง และจัดการประชุมชี้แจงกับผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา แสงเจริญโรจน์ (2553 : 60) ที่พบว่าผู้บริหารต้องมีการกำหนดนโยบายโดยใช้การมีส่วนร่วมกับครูและผู้ปกครอง วางแผนการปฏิบัติงานร่วมกันก่อนทุกครั้ง มอบหมายงานให้ครูดำเนินการในทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเกี่ยวกับนักเรียน

3.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ครูที่ปรึกษามีการวิเคราะห์ข้อมูลจากเครื่องมือประเมินพฤติกรรมนักเรียนร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง เช่น ประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และเครื่องมือ อื่น ๆ จากนั้นมีการจัดกลุ่มนักเรียนตามแบบคัดกรองโดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา โดยทุกคนได้เสนอแนวทางให้

นักเรียนที่ได้รับการคัดกรองมีการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหา มีข้อมูลการคัดกรองสมบูรณ์และต่อเนื่องและได้รับการ ช่วยเหลือแก้ไขด้วยวิธีการที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จูติกรณ์ นิสสัย (2558 : 91) ที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูประจำชั้นพิจารณาข้อมูลด้านพฤติกรรมของนักเรียนด้านครอบครัวของนักเรียน ด้านความสามารถในการเรียนของนักเรียน และข้อมูลด้านสุขภาพของนักเรียนเพื่อจัดนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง กลุ่มมีปัญหา

3.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมโฮมรูมตามกำหนดการและรายงานผลการพัฒนาของนักเรียน มีการจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom Meeting) และกิจกรรมการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระกิจกรรมบูรณาการหรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่เหมาะสม สร้างสรรค์สังคม ในการส่งเสริมนักเรียนนั้น ควรเพิ่มกิจกรรมพัฒนาอัจฉริยภาพของนักเรียนที่มีความโดดเด่น ทั้งด้านกีฬา วิชาการและส่งเสริมทักษะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูติกรณ์ นิสสัย (2558 : 91) ที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ คณะครูควรจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน มีการจัดกิจกรรมโฮมรูม จัดกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน จัดกิจกรรมลูกเสือเนตรนารี และคณะครูจัดกิจกรรมกีฬาเพื่อพัฒนานักเรียนที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา

3.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญห พบว่า ครูที่ปรึกษาต้องให้ความช่วยเหลือเบื้องต้น สอดส่องดูแลให้ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียน จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยจากสภาวะวิกฤต มีการสร้างเครือข่ายและขยายเครือข่ายกับ ผู้ปกครองในการช่วยเหลือ กลุ่มครองนักเรียน กำกับ ติดตาม ดูแล ส่งเสริม สนับสนุนการพิทักษ์และคุ้มครองสิทธิเด็ก มีการจัดกิจกรรมสำหรับป้องกันแก้ไขปัญหานักเรียน และมีการกำกับติดตามผลการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีแบบบันทึกที่กำหนดกรอบแนวทางอย่างชัดเจน รายงานผลต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณ กิตติโสภาคย์ (2555 : 84) กล่าวว่า การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน ควรยึดหลักการป้องกันเป็นอันดับแรก และการเสริมสร้างทักษะชีวิตให้กับนักเรียน ให้นักเรียนมีภูมิคุ้มกัน สามารถดำเนินชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ให้นักเรียนตระหนักถึงโทษและพิษภัยของสิ่งเสพติด ส่วนการช่วยเหลือและแก้ไขควรยึดหลักการให้ความช่วยเหลือเป็นรายกรณี มีความเหมาะสมโดยวิธีการศึกษาข้อมูลนักเรียนให้ครอบคลุมปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลาย

3.5 ด้านการส่งต่อ พบว่า ครูที่ปรึกษามีการรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก โดยครูแนะแนวหรือฝ่ายกิจการนักเรียน แล้วสรุปรายงานผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ติดตามประเมินผล ให้รายงานการดูแลผู้เรียนจนมีสภาพปกติ สอดคล้องกับแนวคิดของ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550) แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นการป้องกันช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาหากต่อการช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้นก็ควรส่งต่อไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เพื่อให้นักเรียนได้รับการส่งเสริมและช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

4. การศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า

4.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า ผู้บริหารดำเนินงานแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงานในการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลประจำปี (P) ใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการบันทึกแบบประเมินพฤติกรรม(SDQ) จัดทำระเบียบ ประวัติระเบียบสะสม แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ (D) ผู้บริหารให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ ในการจัดเก็บข้อมูลของนักเรียนเป็นรายบุคคล กับ ติดตาม ตรวจสอบ และมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบ (C) มีการสรุป รายงานผล เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้อง

ทราบเพื่อที่จะได้นำข้อเสนอมาพัฒนาและปรับปรุงในการหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (A) มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของประภาส นาคประวัตติ (2553 : 97) พบว่า ข้อเสนอแนะด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คือ ควรให้มีการตั้งคณะกรรมการทำงานเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลจากกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรวบรวมข้อมูลนักเรียนในทุก ๆ ด้าน

4.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า ผู้บริหารประชุมหารือในการวางแผนการคัดกรองนักเรียนร่วมกัน และวางแผนในการจัดหาทุนสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน (P) ผู้บริหารกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้ครูที่ปรึกษาพิจารณาข้อมูลที่จะช่วยในการคัดกรองนักเรียน และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาสาเหตุนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและมีปัญหาให้ได้รับการช่วยเหลือแก้ไขด้วยวิธีการที่เหมาะสม (D) ผู้บริหารให้ครูที่ปรึกษาประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และมีการกำกับติดตาม ตรวจสอบ โดยให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานด้านการคัดกรองนักเรียนต่อผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ (C) ผู้บริหารมีการกำกับ นิเทศ ติดตามด้านการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ครูที่ปรึกษารายงานผลสรุป และประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ (A) มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุสรฯ สุขกล่ำ (2556 : 88) เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการคัดกรองนักเรียนว่า การคัดกรองนักเรียนควรพิจารณาข้อมูลนักเรียนหลาย ๆ ด้าน ควรเก็บผลการคัดกรองจึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน

4.3 ด้านการส่งเสริมนักเรียน พบว่า ให้ผู้บริหารดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมการจัดทำแผนปฏิบัติงานหรือ โครงการสำหรับกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่ม และวางแผนในการจัดหาทุนสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน (P) ผู้บริหารสร้างแรงจูงใจให้ครูประจำชั้นจัดกิจกรรมซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดปี การศึกษา โดยจะต้องคำนึงถึงระดับที่พอเหมาะกับความสามารถของเด็กแต่ละคนและให้จัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศของโรงเรียนให้เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน (D) ให้ครูที่ปรึกษารายงานผลการดำเนินงานผลการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลต่อหัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและผู้บริหารสถานศึกษา และให้คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผลแผนงานโครงการที่ได้ดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน (C) ผู้บริหารให้ครูที่ปรึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียนในการกำกับ นิเทศ ติดตาม และให้คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนสรุป รายงาน และประชาสัมพันธ์ในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ (A) มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญา แสงเจริญ โรจน์ (2553 : 61) จากการวิจัยพบว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน โดยโรงเรียนมีการกำหนดนโยบายในการส่งเสริมนักเรียนด้านต่าง ๆ สร้างแบบสอบถาม ความต้องการในการส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนทั้งจากผู้เรียนและผู้ปกครอง สร้างพันธมิตรหรือเครือข่ายทางการศึกษาในการส่งเสริมนักเรียน เพื่อระดมทรัพยากรเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองได้สำเร็จ

4.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบว่า ผู้บริหารประชุม หารือกับคณะครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดหาทุนสนับสนุนในการจัดทำแผนปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูลการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียนประจำปี (P) ผู้บริหารให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อช่วยป้องกันและแก้ไขปัญหา สำหรับนักเรียนกลุ่มที่มีปัญหาหรืออยู่ในกลุ่มเสี่ยง โดยมีการชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง เพื่อให้ นักเรียนได้รับทราบและนำไปแก้ไขปรับปรุง รวมถึงให้ได้รับความช่วยเหลือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง (D) ผู้บริหารให้

คณะกรรมการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนดำเนินการกำกับติดตามผลการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม มีแบบบันทึกที่กำหนดกรอบแนวทางอย่างชัดเจน รายงานผลต่อผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องผ่านฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียน (C) ผู้บริหารกำกับ นิเทศ ติดตามผลการแก้ปัญหากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรม มีแบบบันทึกที่กำหนดกรอบแนวทางอย่างชัดเจน และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการแก้ไขปัญหาและติดตามนักเรียนให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ (A) มีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของบุญทรัพย์ นามเกษม (2552 : 6) พบว่า ข้อเสนอแนะด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา คือควรจัดการประชุมวางแผนแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ครูมีความในด้านการให้คำปรึกษา ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัวยุวมชน และท้องถิ่น

4.5 ด้านการส่งต่อ พบว่า ผู้บริหารประชุมหารือกับคณะครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาในการร่วมการจัดทำแผนในการจัดทำแผนปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูลการส่งต่อนักเรียนประจำปี และวางแผนในการจัดหาทุนสนับสนุนในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน (P) ผู้บริหารจัดประชุมผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการระดมความคิดเห็นในการส่งต่อนักเรียนเพื่อความชัดเจนของข้อมูลและบันทึกข้อมูลการส่งต่ออย่างเป็นระบบ และมีการรายงานผลการปฏิบัติงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกการส่งนักเรียนไปยังครูที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียนต่อไป และส่งต่อภายในสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาที่ยากแก่การช่วยเหลือต่อครูฝ่ายปกครอง (D) ผู้บริหารมีการดำเนินการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และคณะกรรมการ ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน บันทึกรายงานผลการประเมินกระบวนการต่าง ๆ ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประเมินความพึงพอใจของครู ผู้ปกครองและนักเรียนที่มีต่อการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เขียนรายงานผลการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดทำออกมาเป็นรูปเล่มในรูปแบบที่กำหนดร่วมกัน และบันทึกเสนอต่อผู้บริหารพิจารณา (C) ผู้บริหารให้ครูที่ปรึกษาหรือครูแนะแนวขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการประเมินผลด้านการส่งต่อนักเรียน และมีการรายงานผลต่อผู้บริหารสถานศึกษา บันทึกการส่งนักเรียนไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอกโดยครูแนะแนวหรือฝ่ายกิจการนักเรียน แล้วสรุปรายงานผลและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ติดตามประเมินผล ให้รายงานการดูแลผู้เรียนจนมีสภาพปกติ (A) สอดคล้องกับงานวิจัยของจุติกรณ นิสสัย (2558 : 91) ที่พบว่าแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือครูประจำชั้นประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญกับปัญหานักเรียนโดยตรงในการส่งต่อภายนอก สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือ ครูประจำชั้นประสานงานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องในการส่งต่อภายนอกสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือ ครูประจำชั้นจัดการส่งต่อภายในสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาหากต้องการช่วยเหลือต่อครูฝ่ายปกครอง

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดเก็บข้อมูลในทุก ๆ ด้านอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและการส่งต่อข้อมูล กำหนดขอบเขตกรอบของเนื้อหาที่ชัดเจนในแต่ละด้าน รวมไปถึงระยะเวลาที่ใช้ในการดำเนินการและควรมีการระบุเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่ตรงกัน และรายงานผลผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดทำเกณฑ์การพิจารณาคัดกรองนักเรียนอย่างชัดเจนเป็นรูปธรรมที่ยอมรับของครูทุกคนแล้วนำไปใช้บนฐานข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียน โดยการพิจารณาคัดกรองนักเรียนควรจะเป็นการร่วมพิจารณาจากหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และควรมีผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก เช่น จิตแพทย์หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในท้องถิ่นที่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียนด้วย เพื่อให้ผลการคัดกรองนักเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง

3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมนักเรียนในด้านต่าง ๆ ตามกลุ่มที่ได้จากการคัดกรองนักเรียน เช่น กิจกรรมด้านยาเสพติดสำหรับนักเรียนกลุ่มที่มีความเสี่ยงด้านพฤติกรรม กิจกรรมที่เน้นทุนการสำหรับนักเรียนกลุ่มปกติ หรือ กิจกรรมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศของโรงเรียนสำหรับนักเรียนกลุ่มพิเศษ และเพิ่มกิจกรรมซ่อมเสริมวิชาต่าง ๆ สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการเรียน เป็นต้น

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษาควรจัดให้มีการประชุมร่วมกับบุคคลที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ฝ่าย เช่น ครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยแยกประชุมแต่ละกลุ่มเพื่อพิจารณาป้องกันปัญหาในกลุ่มนักเรียนปกติและส่งเสริมกลุ่มพิเศษ หาแนวทางแก้ไขปัญหา นักเรียนในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหาต่อไปได้ง่ายขึ้น

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มเครือข่ายร่วมโดยประกอบไปด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะเข้ามาช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างจริงจัง และครบทุกด้าน มีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนในการดำเนินการส่งต่อ ทั้งเรื่องของระยะเวลา เรื่องการเก็บข้อมูลที่ตรงกันมีการติดตามและรายงานผลการส่งต่อนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

6. ควรส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้แก่นักเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และมีการเยี่ยมบ้านนักเรียนอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อเป็นการพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน และเป็นการชี้แนะแนวทางแก้ไขร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. จากการศึกษาด้านสภาพการดำเนินงานการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่าด้านการส่งเสริมนักเรียนในขั้นตอนแผนปฏิบัติการตามแผน โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังคงขาดกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนั้น ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักเรียนได้ตรงความต้องการ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกลุ่มโรงเรียนเจดีย์หลวง-ท่าก้อ อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ต่อไป

2. ปัจจัยความสำเร็จการดูแลช่วยเหลือที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น อาจจะ สามารถประยุกต์ใช้กับ โรงเรียนมัธยมศึกษา เพราะมีกระบวนการในการทำงานที่คล้ายกัน แตกต่างในขั้นตอนการปฏิบัติที่ต้องสอดคล้องกับพัฒนาการนักเรียนแต่ละระดับ จึงควรมีการศึกษาวิจัยใน โรงเรียนมัธยมศึกษา

รายการอ้างอิง

กนิษฐฎา แก้วจินดา. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนพิการเรียนร่วมใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ในวิทยานิพนธ์การศึกษาคุณวุฒิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.มหาวิทยาลัยนเรศวร.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี 2562. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

กระทรวงสาธารณสุข. (2554). คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพมหานคร: กิจการ โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

- กษมา วรวรรณ ณ อยุธยา. (2547). สารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เกษมสุข อันตระ โลก. (2557). การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสว่างแดนดิน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- จตุภรณ์ นิสสัย. (2558). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนบ้านหนองปรือ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. ในวิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ณปภัช รุ่งโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัด
กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นฤมล มะลิวัลย์. (2552). สภาพการบริหารงานตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ใน โรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 จังหวัดตรัง. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ราตรี เหล่าหะเกียรติ. (2541). การศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมโฮมรูมในโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัด
กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาและการ
แนะแนว. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิดา อินทร์จงจิตร. (2548). สภาพและปัญหาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี. ในวิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิไล รุ่งโรจน์แสงจินดา. (2556). การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้หลักจิตวิทยาของโรงเรียน
ประถมศึกษา เขตบางบอน สังกัดกรุงเทพมหานคร. ในวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุภาพ อัยยะ. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามอนแก่น เขต 1. ในวิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา.
มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- กรมสามัญศึกษา. (2544). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กรมสุขภาพจิต. (2557). การพัฒนาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับประชาชนไทยอายุ 12 - 60 ปี
(รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). แนวทางการนำมาตรฐานหลักสูตรไปสู่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการ
วัดประเมินตามสภาพจริง. กรุงเทพฯ : ผู้แต่ง.